

La Veu de la Comarca

BIBLIOTECA PUBLICA
TARRAGONA

Setmanari Regionalista de Tortosa

ANY II.

PUGNA PRO PATRIA

NUM. 82.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—Liure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanes.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa. Acullit com a propi al foraster que a treballar hi vinga. Y a manar y a cobrar, a fer lleys y a judicar, cada hu a casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empicats de la terra y poch, actius y inteligents.—Ennobrida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser: obradors d' avensos de la ciencia y planter de filòsops y juristas. A fora la ensopida rutina. —Inimament unida a la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Replodadas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginyers moderns, trayent del terrer y de las minas els fruits y minerals. Las aigues de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginyers del treball.—Conservats com reliquias els monuments enrunats o antics y alsarne d' un art fill legitim del antic criat en els avensos actuals. Voltar les vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports obrerts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d' una nació seria; veure al porentat ab afany de ser estimat y útil a la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar a nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pera ob tenirho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vicl del egoisme y exaltèm la virtud que a cap ens manca: L' amor a la Patria.—LLUIS DOMENECH Y MUNTANER

PREUS DE SUSCRIPCIO

Tortosa al mes. 0'50
Fora semestre. 3'00

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ

Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 31 Juliol de 1904.

La Redacció no fa seus los conceptes ni continguts dels articles firmats o copiats.

SANTORAL

Diumenge 31, X. S. Ignasi de Loyola fdr.—Dilluns 1 d' Agost, S. Pere ad vincula, s. Feliu de Girona y stas. Fé, Esperansa y Caritat vgs. mrs.—Dimars 2, N.º S.º dels Angels, s. Alfonso Maria de Ligori b. y fdr. y s. Esteve, p. mr.—Jubileu de la Prociuncula.—Dimecres 3, La Invenció del cos de s. Esteve protom. y sta. Lydia.—Dijous 4, S. Domingo de Gusman cf. y fr.—Divendres 5, N.º S.º de las Neus y sta. Afrá mr.—Dissapte 6, La Transfiguració de N. S. J. C. y los sts. Just y Pastor germans mrs.

Nostra forsa vital

Entre ls moltissims fets d'aquesta radera tongada que tenen verdadera importancia por lo catalanisme, dos n'hi trobo que de primer entuvi semblan antiteticos no sols per sa procedencia, sino també per lo qu'anuncian; pro que ben mirat referman una mateixa veritat tristissima per un cantó, pro que no deixa de tenir son aspecte consolador en les presentes circumstancies.

L'un es l'assemblea de la Unió Catalanista, font de bones esperances per les tendencies conciliadores que s'han manifestat, y per los gravissims problemas socials que la ponencia ha debatut y resolt; d'entre quals conclusions es ben remarcable aquella en que dirigintse al poble catalá li aconsella que ni en lo individual ni en lo social confii en cap forsa de l'Estat sino, qu'esperí si, pro qu'ho esperi tot de ses propies forsés, de sa activitat, de sa educació. L'altre es la figura den Maura aixecada poch menos que fins al sitial del heroisme per especials y no previstes circumstancies, el qui després d'haver vist d'aprop el poble catalá, després d'haver tocat ses necessitats, conegut ses persones y sos desitjos, al despedirse de totes les forsés vives de Barcelona congregades en la gran sala de la Llotja, fent barrejada a les nobles y justissimes aspiracions de Catalunya—grans mercés—ens dona per tot consol l'amorosa *querxa* de que no'l forsem nosaltres de nostra actitud a plantejarles desde l' terreno gubernamental. Es poch mes o menos lo que'l seu adlaterer havia contestat al missatge del Ajuntament endressat per en Cambó quan en Maura fugí d'estudi; Espanya te lesseves corts y Catalunya hi ha portat ls seus representants; veniu donchs allá a pladejar aixó qu' ara ns demanéu. Sino qu'en Maura ho digué d'una manera menos oficial, y fent resaltar mes, pot ser sense adonarsen, aquella idea de la Unió Catalanista, es a saber, que ls partits que

ns desgovernan en les actuals circumstancies a gratient res ens donarán, que si alguna esperansa queda es la de fer-nosho tot nosaltres y obligarlos després a que'ns ho respectin. Penso qu'aixó al menos en el fondo reflexa aquell pensament den Balmes: "Lo unich que pot deslliurar una nació d'interessades tuteles y assegurar sa independencia, son idees grans y generoses arrelades fundament en lo poble; son els sentiments grabats en son cor per la acció del temps, per la influéncia d' institucions robustes, per l'antigó de sos habits y costums."

He dit que d'aquí n'ressalta una veritat tristissima, pro que no li manca son aspecte consolador en les actuals circumstancies. Perque en efecte, fent tota la cortesia a les bones intencions d'en Maura, d'aquí n' resulta que la forsa directora, está divorciada de nostre poble, que la corrent política es adversa al moviment de restauració social que neix de nostra espontanea vitalitat, que'l govern ja no sols no es el que busca y esbrina les necessitats del poble per adelantarse a posarli remey, sino que li serveix de destorb; y allo mateix que publicament aproba y alaba no arriba a concedir-lo sino obligat pel poble. A qui no li fa caure les ales del cor confessió tan franca; veritat tan terrible? A qui? Al poble catalá, al cor de nostre poble encoratjat per un gran sentiment de regeneració y per un gran sentiment de sa propia suficiencia, a Catalunya que ja considerá a sos fills com majors d'edat y els hi proposa per ideal qu' ab ses propies forçes y energies ben avingudes y dirigides ve gin com guanyarse la vida, y agafin brá-ho per constituir com cal nostra societat, avensant sempre ab front seré y cor esperansat a despit dels entrebanchs y destorbs de dalt y de baix. Aixó qui no veu quan diu en favor del nostre poble? Es regoneixer en ell una vitalitat, una forsa de principis, un sentir de direcció, un seny, que fins en mitj del desgavell que passem obra l' cor al goig y a l'esperansa. Efectivament, ha dit algú, tot un aspecte del problema catalá está en aixó, en la desproporció entre la nostra forsa económica y la nostra forsa política dintre d'Espanya.

Escoltem ara altre volta a nostre gran filòsop, qu' enclou en poques ralles totes les idees d'aquest article. "Es molt frequent a Espanya que ls principis dominants en l' ordre polítich siguin enterament contraris als que dominan en la societat; d' ahont ve l' fet tristissim que presenciem tans anys ha de volguer els governants torcer a viva forsa lo curs de la societat. D' aquí n' resulta la nula influencia del govern en los pobles. No hi ha pas dupte qu' aixó, es un mal, perque debilita l' poder necessari a tota societat; pro no faltan ocasions en que es aixó un gran bé, perque no es poca for-

tuna, quan un govern es lleuger y insensat, el que topi ab una societat mesurada y sesuda, que mentres aquell corre sense seny a estimbarse, vagi aquesta marxant ab pas sossegat y magestuós."

Després d' aixó iquina currina de consideracions es volen escorrer de la ploma! Posémne tres y prou.

1.ª ¡Qué será l' día que tota la massa del poble catalá adquireixi, o millor dit, recuperi la conciencia de si mateix, de sa virio, de sa propia personalitat!

Talia secla suis dixerunt currite fusis concordés stabili fatorum numine parca.

¡Ah! Aquell dia tindrem lo que ha de ser fonament de tot lo demás, tindrem la forsa suficient per obligar al govern a seguir nostra orientació, tindrem, com ha dit un escriptor, lo que es el cor de diamant, que tot ho resisteix o tot ho trenca, segons convé.

2.ª ¡Ab quin cuidado y mirament s' hauria de tratar problema tan transcendental com el catalanista! El periode dels *cuatro locos* sembla que ja ha pasat, el de *separatistas* minya bon xich segons les llunes; pro l' d'aquets tabuts brillans, rapidissims, intuitius, l' época dels *genits* que sense haverse enterat may del asunto, sense cap dato cert y positiu d'una sola llambregada ho abarcan tot y ab una paraula dita enfaticament resolen aqueixa gran qüestió, aquesta no ha passat encara per desgracia, ni passará per ara, mentres aquets grans sabis no tinguin altres principis que ls qu' aprenen en eixos diariots catalanofobos deshonra dels que ls escriuen y dels que llegeixen.

3.ª Quina veritat mes evident la qu' anys ha predicen els catalanistes a la gent despreocupada, que després de carrregar nos tots els penjaments, per dir alguna paraula que sigui seria sempre tenen a la punta de la llengua *la unidad de la patria española!* La nostra causa que prediquem en el desert, no es causa de casa nostra solsament, es la causa espanyola, la causa de cada regió en particular y la de tots plegades en comú, la única que pot arrencar al estat del xiclador que l' engola. Jo sembla que darrerament algú de per allá dalt ha dit que si, que lo que convenia als castellans era catalanizarse. Pot ser en aixó ha dit mes de lo que sabia y de lo que pensava. Però de tots modos a nosaltres no ns toca sino seguir avant y contestar *amen*, que vol dir *així sta.*

Patrici.

Lo del Cementiri de S. Lázaro

Eh diferents números de la VEU DE

LA COMARCA habem vingut ocupantnos del Cementiri de S. Llatze; parlán unas vegadas del expedient, altres de sa tramitació y estat en que s' trobaba mes no n' habem fet cap descripció ni del projecte ni dels motius que induiren a fer l' aixamplament en la forma y lloc en que s' proposa ferse ni tampoc de las dimensions, distribució, forma, classes de enterraments, cosa que Deu mediant ens proposem fer encara que de una manera breu y concisa pero lo suficientment clara, afi de que tractanse d' una obra que a tots interessa tots també la coneguem hi poguem millor formarne propi juli y tan mes quant es un assumpto del que sen parla molt y no sempre ab ple coneixement y de una manera desinteresada, circumstancia aqueixa última que debem fer constar, la tindrem present per quant el petit interes que ns podria mouer, es el haber sigut autor del projecte y aqueix desde ara no tenim cap inconvenient en que s' modifiqui en la forma y modo que personas tal vegada mes peritas tingán per convenient. Lo punt essencial pera nosaltres es el del emplacament y aquet cap classe de interes ni en pro ni en contra hi tenim, doncs un que de una manera llunyana podia imputarsens ha desaparecut y podem per lo tan parlar ab tota imparcialitat del assumpto.

Comensarem partin del principi respecte el qual tothom hi está conforme y es, que l' actual Cementiri de S. Llatze es inservible y que deu desapareixe.

Aqueixa rahó fou la que va servir també de base al Ajuntament que acordá y aprová lo projecte d' aixamplament.

Sent inutil l' actual cementiri y tenim que desapareixer, lo primé que se acut a cualsevol es ferne un de nou procurán situarlo en un lloc que reuneixca todas las condiciones y prescripcions que senyalan las lleys de salubritat, de seguritat y de higiene a fi de que pugui ser poc menos que etern son emplacament.

Busquem doncs aqueix lloc. Miran el terreno al voltans de la Ciutat de Tortosa desseguida sens presenta la gran divisoria del riu que parteix en dos faixas el terreno pla y tot ell inondable y que per lo tan no

serveixen pera 'l nostre objecte y tan mes cuant totas ellas están plenas de casas, arrabals y poblats tan importants com son Roquetes, Jesús, Llet, Falcò, Christo, Bitem, Petja y Vinallop.

El plà no cal dones pensarhi, debem buscar lo lloc en terrenos alts y aqueixos no poden ser a l'altra banda del riu, aixó es, a la part dreita per estar a una distancia que surt fora del terme municipal per la part de Roquetes y per la de Jesús deuria tenir que colocalse a mes de quatre Kilómetros de la Ciutat apart de la mala orientació.

Diem deu tenir que colocalse en la part alta perque havem de suposar no es logic buscá una reconada ó fondo de un barranc ahont seria im possible la vida.

Debem per lo tan buscar lo lloc en una altura y aqueixa en la part esquerradel riu y a la part sur, perque a la nort ó de Remolins los vents dominants que son los del nort, apestarian a la Ciutat per lo tan deu trobarse el lloc ó al est, esplanetas, ó al sur sobre Capuchins, ó al pla d'Abaria doncs mes enllà ja la distancia es masa gran.

D'aqueixos punts de las esplanetas tan del Rastre, com del Temple y Capuchins, tenen la gran contra, de que las aguas y vents de llevan fan cap a la Ciutat lo que 'ls fá tam béimpossibles perael nostre proposit.

Queda doncs el del Pla d'Abaria ó siga la lloma compresa entre el barranc de Capuchins y el de la Llet, com a unic punt que reuneixi las millós condicions pera situari lo nou cementiri que veurem si pot ferse sensa abandoná desseguida el vell.

Joan Abril.

(Sequirem.)

Cada dia mes

En lo penultim número de LA VEU DE LA COMARCA, la relació que hi havia, prou estensa, de la *Festa de germanor catalanista*, demostrava clarament que 'l nostre ideal no es pas cosa esmortida, ans bé plé de vida com may. En ella hi havia la millor representació de la gent que pensa y trevall de Barcelona y també d'altres indrets de Catalunya: y hi era en número considerable apesar de ser en temps d'estiuejar, arribant a uns 1,200 els comensals.

Aquesta festa l'aplaudim de debó, y no per la germanor que representa entre 'ls qui lluitan per un mateix ideal, que si certament en determinades circumstancies les apreciaciones de procediments els pot separar, la idea perque lluitan y qu'estiman entranyablement els uneix sempre y 'ls agermana; sinó perque 'ls nostres enemics, tan inconcients del ideal catalanista com plens de mala fe, vegin que les seves suposades *separacions y desfetes* es cosa purament imaginaria y may el catalanisme per res d'aixó ha de morir o aniquilarse com ells entenan.

Nosaltres, doncs, avuy ho repetirem y un altre dia y sempre: la causa de Catalunya, que no es cap partit polític, sinó la de tots nosaltres, dels nostres interessos morals y materials, no té la vida al encant, no 's mata pel valer de quatre, com no viu per la voluntat d'una colla; es una idea immortal, es la meteixa anima viventa del poble, qu'al recobrar sa conciencia pren més vida y 's manifesta, fins contra 'l meteix voler dels homes.

Es per aixó que 'l catalanisme, que té forsa *sobre-humana*, que podrian dir en el nostre sentit, cada dia fa més via, es més intens y va integrant tot el conjunt nacional del nostre poble. Y aquest fet, diu més fundament que 'l triomf reportat en unes eleccions; que una imposició feta al Govern per part nostra. Y es qu'aquestes coses son conseqüencies d'aquelles altres. Interesa mes la vida conciencia de l'animo catalá en totes les seves manifestacions artísticas, literaries, polítiques y socials, que un còp d'efecte donat de moment, qu'es lo únic que saben veure 'ls nostres enemics.

Que mos deixin anar fent, doncs. Així ells que diguin tant com vulguin que som morts; que nosaltres, mentres vejém qu'cada dia son més els catalans qu'estiman Catalunya y que la vida d'aquesta cada dia es manifesta més a l'expansió del iner nacional, qu'es més catalana, no farém cap cas de suposales *divisions y desfetes*, sinó que plens de fé en l'immortalitat del nostre ideal, emorarem cada dia més el triomf y la plenitud de la llibertació de Catalunya.

Jordi Jordá.

La Festa de la Musica Catalana

Diuenje conforme estava anunciat tinguéloc a Barcelona la inauguració de una festa pariona á la dels Jocs Florals, que junt ab lo Excursionisme son las tres potestas brancas que han anat escampan arreu la llevor del amor a la Patria, fent exclatar per tots los indrets de Catalunya, el sentiment de jermanor en tots los que verament estiman, las nostras tradicions. las nostras costums, lo nostre campanar y la nostra llar.

Tortosa ha figurat en primer terme en tan hermosa festa al serhi representada per lo tortosí l'insigne Mestre Pedrell, qui ab orgull podrà anyadi a sos molts llorers el de haber sigut qui ha presidit la primera festa dedicada a la Musica Catalana, dient un hermos y patriótic parlament inaugural, que sentim no poder reproduhir per enter donadas las condicions del nostre setmanari, qui'n acababa dirigirse als Orfeonistes, dient:

Als Orfeonistas.—Ho sentiu bé, vosaltres, oh companys orfeonistas, apóstols moderns d'aquesta obra de vulgarisació? La coneixeu bé tota la importancia que té pera l'art en general, cantar al só de las *veus dels pobles*, barrejant nostra veu ab la dels pobles y de genis que arriban de lluny? Mes no oblidéu jamay la cansó propia, la cansó que 'ns diu que no som hostes, sinó fills de la terra nadiua. Al escoltar la primera que 'ns ensenya la mare a vora del bressol, aprengüerem a estimar, a creure y a esperar; no oblidém jamay aquet cant que sublima en nom de la Fé, de la Patria y del Amor.

Lo milló que en musica té Catalunya estava acoplat al entorn de la reyna de la festa rodejada de las arfeonistas que formaban sa artística cort, de quina n'eran cavallers un estol de joves que son la esperansa del art musical Catalá, ja que apesar de sa juventud, tenen ben alta la nomenada entre els compositors musicals per quant Joseph Sancho Marraço guanyador de la flor natural encara no té 25 anys y te fetas mes de trescentas composicions musicals.

No disposem de mes espay pera poder anar resenyar la festa y acabarem fent constar nostre entusiasme per ella, per sos iniciadors, y pera tots los orfeonistas a quins admirem y tenim per los millos soldats del exercit que defensa y mante alta la bandera de las nostras llibertats patrias; entusiasme y felicitació que la testimoniem al nostre amic y Mestre Pedrell y ab ell a la nostra ciutat que'l pot contar entre sos fills mes preclars.

La festa acabá cantanse l'himne de la "Senyera," y "Els Segadors," que forén escoltats a peu dret y respecte pro-

fond, quin se transformá en entusiasme arrabatador al cantarse el valent vers de "a las armas catalans," quinas veus van ren ser apagadas per los picaments de mans y viscas dels assistens.

A una oroneta

Oroneta, ditjosa oroneta,
que a ma patria te'n vas a niuar,
enrecórdat del pobre poeta
que tu has vist tantés voltes plorar.

¡Quí com tú, moreneta africana,
per los ayres poguera volar,
y creuar los deserts y la plana,
les montanyes, los rius y la mar!

En ton vol mon desitj t'acompanya
ab les ales de dolça ilusió;
junts irán, oroneta a Espanya
tú de veres t'en vas, mes jo no.

¡Ah! tu sola, ditjosa oroneta,
a ma patria te'n vas a niuar;
no t'oblides del pobre poeta
que tú has vist tantes voltes plorar.

Y si trobes la blanca caseta
de mos pares, hon tinch lo meu cor,
de mi parlals, joliva oroneta,
posa 'l niu en ses teules sens por.

LEOPOLDO TRÉNOR.

Montpeller.

La catalanisació d'Espanya

De póc ensá aquesta paraula s'es repitida molt, lo qual ha motivat que alguns, interpretantla al péu de la lletra, aisesin el crit al céel protestantne en nóm dels ideals regionalistes.

Quan per primera vegada el diputat regionalista En Doménech y Montaner la va esplanar al Congrés del Estat, tot hom s'hi avingué, regonexent que ella era la millor orientació pera 'l triomf de la nóstra causa.

En el sentit matex, doncs, que ho digué 'l Doménech, ho han dit els altres regionalistes en diferents mitings y demés actes de propaganda.

Y no pót esser d'altre manera.

Repugna a no poguér més que un sigui entusiasta pels ideals regionalistes y ensemps vulgui l'hegemonia d'una determinada regió en perjudici de les altres.

Es aquésta doctrina, lo essencial y primordial del regionalisme.

De consegüent, es prou sapiguda per tots els qui treballen ardidament en aquést camp.

Lo volguér, doncs, la catalanisació d'Espanya, no equival a dir pás que totes les regions espanyóles han d'esser a imatge y semblants de Catalunya en lo que afecta al llur esperit autonómic, progressiu y entenimentat.

Vétaquí la qüestió.

Que les regions espanyóles se desvetllin, reintegrin el seu ésser nacional, lluytin per la seva própia eczistencia, cérquin médis de vida intelectual y material pera ferse riques y prósperes y les tindrem *catalanisades*.

L'esperit de Catalunya s'hi haurá fet sentir.

Y qui ho dubta que si aixís fós, el triomf del ideal regionalista, l'únic veritable y vital, aviat seria un fet a Catalunya y a tota Espanya?

Se diu, doncs, en aquést sentit y no en cap altre, la frase de catalanisar Espanya.

P. Queralt.

Fransa y el Vaticá

El president del Consell de ministres de Fransa, en Combes, sembla té 'l proposit de aprofitar las vacaciones parlamentaries pera portar a

cap la ruptura de relacions entre l'Iglesia y l'Estat.

El govern francès preten que 'l Vaticá retiri oficialment les cartes convidant als dos bisbes francesos a que vagin a Roma. En el cas de que Roma s'hi negui o dexi passar alguns dies sense contestar al *ultimatum* que se li ha dirigit, el Nunci apostólic de Paris rebrá els passaports y tot el personal de l'embaxada francesa al Vaticá será cridat a Paris, lo qual constituirá la ruptura complerta y després de axó vindrá la denuncia del Concordat.

No obstant, com el Vaticá no está disposat a cedir en sos drets, en Combes comensa a estar indecis en son camí emprés, motiu pel qual s'ha aplassat pendre cap acort decissiu fins al 31 de juliol en que s'haurán efectuat les eleccions pels Consells generals.

Retalls y comentaris

He anat portant el compte y ab els de diumenge son ja cinquanta dos els del "Arte Nacional," que han anat de cap o de costellas aquesta temporada.

No sé si'n quedan gaires d'enters, de toreros; però, confiant en Deu, és de creure que al acabar la temporada tots haurán prés la mida als "redondels," ab acompanyament dels "Tancredos," y "Tancredas," que amenisan l'espectacle.

Seguim el camí unich que ha de portarnos a desterrar aquesta festa barbra y salvatge.

Llavors se podrá fer arreu lo que s'ha fet a Barcelona: convertir las plassas en llocs d'esbarjo y educació del poble, substituint l'espectacle espanyol pel dels pobles civilisats.

Perque encara fóra més odiós fer lo de San Sebastián; destinar las plassas a la lluita entre feras, ab l'aplausó de las classes altas, mitjas y baixas que s'hi barrejavan pera gosar ab la sanch d'un toro y de un tigre.

Trist ha sigut l'acabament de la "festa," però ab ell s'ha advertit als aficionats a espectacles salvatges, que no sempre la víctima és la que se suposa.

Ara ho ha estat el públich: ha corrégut la sanch humana; hi há ja qui ha mort de las feridas de las balas que anavan contra las feras en llibertat, y altres jauen patintne fins qui sab quant.

Las balas no tenen criteri: pera ellas tot eran feras, els de baix y els de dalt, y feriren.

¡Quin espectacle més edificant!

En el cercle, la gábia ab las feras; en els palcos y gradas, senyoras de la aristocracia, comtes, barons, diputats, senadors, generals, menestrals, poble, autoritats, donas y criaturas, esvalotant, apostant, desitjosos de veure com las feras s'abrahamavan y las carns eran esqueixadas per las urpas o foradades per las banyas... Un públich de valents...

que diu que fá molt valent aixó de presenciari aquestas lluitas... De cop, la gábia 's trenca; crits, desmayos, corredissas, trets; tota aquella munió de feras esporuguintse devant de dúas que quedavan en llibertat...

¡Sublim! ¡deliciós! ¡humá!

Els toros es una festa abominable, però si las plassas de toros s'havian de tornar cercles de lluita, valdría més que no s'abolissin.

Las plassas s'han de regenerar ab l'art, com hem fet a Barcelona.

Toros y lluitas de feras ab feras, assecan el cor, fan naixer mals instints, acós tuman als espectacles sagnants y desvian el seny.

Son l'oprobri dels pobles que las pateixen.

Després de dir que a les Corts ha pasat tot lo que 'n Maura ha volgut, diu un diari republicà:

"Los treinta y dos diputados republicanos que tenían que comerse en salsa los hígados de Maura y traernos la República á domicilio, han resultado monaguillos del gran celebrante. Cada vez que Maura ha dicho *Orate fratres*, ellos han dicho *Amen*."

Clavat.

Si exceptuem a En Soriano que al cap de vall resultarà l'únic diputat unitari que té una mica de independència.

Fora d'ell, cap republicà ha deixat de dir *amen* a les tramoyes y exigencies del gran Pontífex laic en ¡Miau! ra.

Ben trista es per cert, la condició dels republicans unitaris.

Y defensors del servey obligatori.

Y més trista encara, la de mitja dotzena de federals enlluhernats que segueixen al quefe que tractà als de Cartagena de corsaris.

**

Y afegeix l'esmentat diari republicà: "¿Cuándo han aparecido fieros é impulsivos nuestros diputados? Únicamente cuando Maura les ha amenazado con meterlos en la cárcel concediendo los 200 suplicatorios de procesamiento que se habían presentado al Congreso. Entonces han abandonado la placidez de la vida provinciana, y aprisa y corriendo se han presentado en la Corte; solo entonces se han erguido altivos en el Congreso contra Maura; únicamente ante el peligro de ser considerado como los demás mortales que no son diputados han sacado el Cristo de sus fierrezas hasta hoy en conserva, para amenazar á Maura con la obstrucción parlamentaria. Y Maura, que les conoce como si les hubiera parido, ha llevado á cabo una maniobra habilísima: ha dado á entender que cedía, cuando en realidad los ha cazado con red, dando al traste con esa corruptela parlamentaria que permitía á los diputados vivir fuera de la ley y convertía la investidura de legislador en una especie de bajel corsario para practicar impunemente el oficio de ladrón, estafador y estuprador."

Ovació; se la mereix.

Qui diu la veritat, demostra tenir lo valor de ses conviccions.

Y aixó no 's veu gayre en aquet temps de panxa contents.

Pero nosaltres ja fá temps que 'ns ho sabiam de memoria lo que faria la minoria republicana.

No rés.

Ves, sies ben poca cosa.

NOTICIES

El Tribunal Suprém, al admétre un recurs de casació, ha sentat jurisprudencia en un punt que interessa molt als casadors, y també als pagesos, ja que redué la véda als plassos de la ley, sense les ampliacions que gayrebé tots els anys decreten als governadors.

Diu així:

"Cazar codornices después de 1.º de agosto en terrenos no vedados que tengan levantadas las cosechas, y cuando el que lo ejecuta es mayor de 15 años y se halla provisto de la correspondiente licencia, es un acto permitido por los artículos 8.º y 9.º y segundo párrafo del 17 de la vigente ley de caza, sin que obste á esto el que lo prohiba en un edicto ó bando el gobernador de la provincia, pues esta autoridad no tiene, respecto á caza, otras atribuciones que las que otorga la ley de 16 de mayo de 1902; según se desprende de la quinta de sus disposiciones generales, en ninguno de sus artículos se les concede la de ampliar los plazos de veda."

Aqueixos ultims dias ha visitat l'Ingenier químic Mr. Dagabur la Sucursal qu'ell té establerta aquí Tortosa en el carre de S. Roc havent tingut la satisfacció de rebre mil aplausos dels propietaris y pagesos que venen gastan los guanos qu'ell ve proposant y venent en dita Sucursal ab quins s'han obtingut uns grans exits, poden citar com exemples el del Sr. Monteso que va sembrar 8 arrobes de patatas abonadas ab 35 Kls. guano clasificat y dosificat recullinne 81 arroba y el de D. Joan Ferré de la Galera que en terra de secá y ab abono

fraccionat vá obtenir plantas de blat de 1'35 met. d'altura y Joan Blanc ab un sac y mitj d' abono n' ha recullit 30 cuarteras de grá.

En vista de tan bons resultats creyem deuen aprofitarsen els pagesos gastán dits abonos per lo convenient dels seus camps.

Dit senyor s' ens ha dit se proposa inoculá la terra per mitj de bacterias apropiadas á cada cas.

Han quedat acabadas las obras principals de consolidació y reparació que venían fense de fá prop d' un any en la iglesia archiprestal de Morella baix la direcció del Arquitecte diocesá En Joan Abril.

Las esmentadas obras han tingut verdadera importancia per tractarse de remontarse sagmens de voltas, arcs, renovar claus y en particular la del arc plané del cor qu' estaba rompuda y baixabamcs de divuit centímetros ocasionán un badall que agafaba tota la volta.

Els morellans y en particular á la familia piadosa que ha sufrat los gastos rebim la nostra enhorabona per la restauració de tan preuhada goya.

Aqueixos ultims dias havem visitat los vistosos edificis que han de ser los componens del observatori astronómic, que ls Rv. P.P. Jesuites están montán prop Roquetas quinas obras están ja molt avanzadas y en las que prompte comensará la instalació dels aparells en cada un dels esmentats edificis baix la direcció del savi P. Cirera en quin treball delicat y consciensut estarà ajudat per altres P. P. que exprofes han vingut del extranger pera ajudarlo.

L'aplec catalanista ultimament celebrat al Plá de Cabra ha resultat una encoratjadora jornada en quina los fervens apostols del Catalanisme sembraren llevar en abundancia entre la gran gentada que de tot el Plá acudí á escoltar los.

Prou voldríam tenir prompte la alegría de poder tenir entre nosaltres á tans benemerits de la Patria Catalana pera que dexondesin la nostra adormida Comarca,

mes lo terré no está prou desbrossat encara per tirari la llevar pero hu estará sino parem de anar arrancan la malesa.

En el número próxim ne publicarem una resenya del aplec que si ha fet lo nostre amic En Joan Poblet qu' ens representá en tan patriótic acte.

En contestació als telegramas y adhesions que 'l Centre Excursioniste, Juventud Catalanista y VEU DE LA COMARCA, y varios particulares enviaren a la Lliga Regionalista de Barcelona ab motiu de la festa de germanor ultimament celebrada en lo Teatre Nou Retiro de Barcelona, han rebut la següent comunicació.

Lliga Regionalista.—Barcelona.—Comissió d' acció política.

Honrada ab sa valiosissima adhesió, la Comissió d' acció política de la "Lliga Regionalista," te 'l gust de expressarli son reconeixement, esperant de son patriotisme l' entusiasta concurs de vosté y de la societat que tant dignament presideix pera l' obra de reorganización y germanor del Catalanisme, qu' ha d' ésser l' obra de salvació de Catalunya.

L' acte de diumenge que personalment no mereixiam ens encoratja més y més en la tasca qu' aném a emprenner; tasca que comptant ab la cooperació de tots els bons catalans, se farà, sinó facil, honrosa. Aném a comensar els treballs, aném a fer propaganda y acció, contem ab tots, ab el patriotisme de tots y ab la santetat de la causa.

Rebi 'l testimoni de nostre agrahiment y que Deu 'l guardi molts anys per be de Catalunya.

Barcelona 11 de Juliol de 1904.—Albert Rusiñol.—E. Prat de la Riba.—R. de Abadal.—Francesch Cambó.

Els periódics locals ab sobrada rahó demanan que l'Ajuntament se preocupi del suministro d' aigua potable y en particular de las aguas del Rastre y Caramella.

La petició no pot ser mes justa mes no sabem explicarnos la causa que fa que per mes comisions y dictamens que s' han donat respecte la conducció y concessió de las aguas potables de la Caramella tot se torna foc de encenalls sen aixís que es de domini públic el que ni la pressa ni la conducció ni la explotació estan ajustadas a las mes sencillas reglas d' higiene publica per la que deu vetllar constanmen l' Autoritat municipal.

Tortosa. Imp. FOGUET, P. Hospital 5.

sin aber abido cosa en contrario, por la cual se haya interrumpido su crédito. Y no sin particular advertencia, des pues de aber hecho mención de la autoridad Apostólica, he puesto en el segundo lugar la de los Perlados y Obispos: porque es expresa doctrina de San Ireneo, que en materia de tradiciones, tambien ellos han de entrar en cuenta con los Apostoles. Sus palabras son estas. Los que dessean oyr verdades, conviene que pongan los ojos en las tradiciones de los Apóstoles manifestadas al mundo en la Iglesia de Dios. Y añade luego diciendo: *Et habemus ad numerare eos, qui ab Apostolis in Ecclesijs constituti sunt Episcopi, et successores eorum usque ad nos.* Qué es dezir en Romance: Y tambien han de entrar en número con los Apóstoles, los que fueron instituidos por ellos Obispos, y los successores de aquellos, hasta nuestros tiempos. Y la razón porque los Perlados dan autoridad á las tradiciones, es. porque á ellos pertenece, por el oficio que tienen, examinarlas, y ver con que fundamento se introdujeron, y si se han alterado después de introducidas: porque acaece algunas vezes, que el agua que en su principio es pura, y clara y sale de su fuente con la misma puridad, y limpieza, despues viene á enturbiarse en los conductos, y arcaduces, por donde passa. Por esta causa pues, la verdad de las tradiciones depende tambien de los Perlados, y Obispos, no menos que de la autoridad de los que al principio las introduzen. Y assi leemos en las Historias Ecclesiasticas que muchos Obispos consultaron á los Sumos Pontífices, acerca de algunas tradiciones que hallaron introducidas en sus Iglesias: y en los libros de los sagrados Doctores, hallamos algunas Epístolas en respuesta de lo que les consultaron acerca desta materia. Presupuesto pues, que á los Perlados, y Obispos pertenece de oficio examinar las tradiciones; no es de creer, que tolerassen en materias graves y de Religión, cosas introducidas con leve fundamento, permitiendo con su tolerancia que se diése crédito á ellas: y mucho menos se ha de creer que las autorizasen con su ejemplo, que esto ya es mucho más que la permisión y tolerancia. Antes bien se ha de tener por cierto (especialmente en las Iglesias donde ha habido Obis-

máquina de la Iglesia? No está claro, que los tenemos por tradición; pues (como advirtió San Gerónimo) ni los escribieron los Apóstoles; ni convino que se escribessen entonces, por la razón que adelante diremos. De suerte, que lo más importante que tiene la Iglesia, lo tiene por tradición. De lo cual colige el mismo Cessar Baronio, que los que no admiten la tradición, por la misma razón quedan excluydos de admitir el Santo Evangelio, y los Artículos de la Fe: y por consiguiente lo quedan de ser Christianos, pues sin el Evangelio, y los Artículos, no pueden serlo: presupuesto que la Fe es el fundamento del Christianismo. Esto dijo agudamente Tertuliano, hablando con el herege Marcion, que negaba las tradiciones, y queria anteponer su autoridad á la que ellas tienen, movido del espíritu de arrogancia. *Si Propheta es (dize) prenuncia aliquid: si Apostolus, prædica publicè: si Apostolicus, cum Apostolis sent: si tantum Christianus es, crede quod traditum est: si nihil istorum es, merito dixerim, morere, nam et mortuus est, qui non est Christianus, non credendo, quod Christianos facit* Y es como si dijera: Iusto es, Marcion, que nos digas distintamente lo que eres. Si eres Profeta, dinos alguna cosa de las que estan por venir; si Apostol, dilo publicamente: si varon Apostólico, siente lo mismo que los Apóstoles sintieron: y si solamente eres Christiano; da crédito á las tradiciones Christianas: y si nada desto eres, con razón te diré que te mueras: porque, para que ha de vivir un hombre que no es Christiano? Aunque para dezir verdad, el que no lo es ya es muerto, pues deja de creer las tradiciones de la Iglesia, cuyo crédito haze á los hombres Christianos. Todo esto dize Tertuliano, y lo mismo podríamos dezir proporcionalmente á los que con facilidad se apartan del crédito de las tradiciones, ora sean políticas, ora Ecclesiasticas, ó Apostólicas: que cada cual en el estado de las tradiciones que niega (siendo comunes y bien fundadas) no se para que vive; pues niega aquellas cosas, cuyo crédito constituye al hombre en ser de político, Ecclesiástico, ó Apostólico; y por consiguiente, no solo no ayuda á la conservación del estado, cuyas

